Op weg naar een

Gegevenslandschap

voor de Nederlandse samenleving

Veranderplan 2016 – 2021

Inleiding

Dit is het veranderplan voor de vernieuwing van het gegevenslandschap. Een vernieuwing die we in kleine stapjes en met elkaar gaan doen. De eerste stap in de vernieuwing is dan ook het oppakken van een aantal korte termijn acties waar we vooral in de operatie profijt van moet hebben (zie ook veranderaanpak). Dit plan is opgesteld in samenspraak met alle onderdelen van de overheid en inbreng van de Regieraad Gegevens[1].

De kern van deze versie van het veranderplan bestaat uit:

- Benoemde kansen en bedreigingen
- Concrete doelen
- Keuzes voor het toekomstige gegevenslandschap
- Op te pakken activiteiten
- Veranderaanpak

LET OP!
Dit veranderplan bestaat nu nog uit een beperkt aantal onderwerpen. Dit plan wordt nog verder uitgebreid (zie ook volgende slide).

[1]: op 7 en 8 maart heeft de Regieraad tijdens 1 ¼ daagse een volgende stap richting een gegevenslandschap verkend.

Vervolgstappen en besluitmomenten

- Voorgesteld wordt om het veranderplan in de Regieraad Gegevens van **21 april** vast te stellen.
- Het idee is om dit veranderplan daarna *ter informatie* aan het Nationaal Beraad van **17 mei** toe te zenden.
- Vervolgens wordt het plan aangevuld met o.a. project-organisatie, capaciteit, financiën, risico's en kan het in de Regieraad **van 23 juni** worden bijgesteld.

Benoemde kansen en uitdagingen voor gegevensgebruik gegroepeerd

Transparantie

Toegankelijkheid

Kwaliteit

Technologie

Ethiek

Financiering

Door de huidige uitdagingen op te lossen en kansen te benutten kunnen wij een bijdrage leveren aan de maatschappij en de eerder benoemde resultaten bereiken. Zie

Concrete doelen[1] om te komen tot een vernieuwd gegevenslandschap

Toegankelijkheid

We maken alle overheidsgegevens vindbaar, toegankelijk en bruikbaar, binnen en buiten de overheid, waarbij de gebruiker verantwoordelijk is voor behoorlijk gebruik. We bewaken de toegang tot gevoelige gegevens.

Kwaliteit

Met kwaliteitsmechanismen zorgen we dat de kwaliteit* van overheidsgegevens aansluit bij zowel oorspronkelijke als nieuwe gebruiksdoelen. We doen dit allemaal op uniforme wijze. We geven betrokkenen nadrukkelijk een rol hierin. (*juistheid, volledigheid en tijdigheid)

Transparantie

We behartigen de belangen van personen, bedrijven en instellingen door bij rechtsgevolgen transparant te zijn welke gegevens we gebruiken. Bij handhaving en toezicht zijn we transparant over het proces van gegevensgebruik. Zo borgen we accountability, privacy en keuzevrijheid.

[1]: de doelen moeten nog concreet gemaakt worden, rekening houdend met de verschillende contexten in het gegevenslandschap.

Richting geven door principiële keuzes

De Regieraad heeft een aantal keuzes doorleefd om te komen tot een gemeenschappelijk beeld over het toekomstige gegevenslandschap. Een gemeenschappelijk beeld helpt namelijk bij het gezamenlijk oppakken van de gegevensvraagstukken, ook al hebben allerlei spelers een verschillend perspectief op het gegevenslandschap.

De keuzes zijn in de volgende slides beschreven[1]. Het zijn keuzes die verder doorleefd moeten worden, om te kunnen bepalen in hoeverre ze helpen bij het bereiken van de geformuleerde doelen. Dat betekent dat deze afspraken nu niet als beleid in beton worden gegoten, maar als richtsnoer dienen en werkende weg invulling krijgen. Bij één keuze is nadere discussie nodig voordat we tot een richtinggevende uitspraak kunnen komen.

[1]: oorspronkelijke keuzes zijn te vinden in de bijlage.

1. De betrokkene heeft wel/niet inzage-, correctie-, gebruiks- en toestemmingsrecht (relatie met doelen 2 en 3)

(de betrokkene is de natuurlijke of niet-natuurlijke persoon wa

Betrokkenen hebb

1. De betrokkene heeft inzage-, correctie-, gebruiks- en toestemmingsrecht

Betrokkenen hebben nooit rechten.

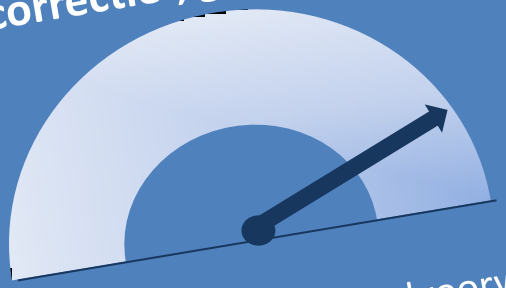

Betrokkenen hebben altijd alle rechten.

Omdat
- transparantie en toegankelijkheid cruciaal is voor vertrouwen overheid.
- dit de kwaliteit van gegevens verbetert
- betrokkenen over die gegevens moet kunnen beschikken die over hem gaan
- maatschappelijke waarde van gegevens vergroot

Randvoorwaarden
- Bij handhaving en fraudebestrijding zijn rechten ingeperkt (alleen proces transparant).
- Er is een gegevensautoriteit
- Informatieveiligheid is geregeld
- Gebruiksvriendelijk

...te gegevens te ...gijpen, alleen het resultaat.

...moeten ...kenen inspraak hebben voordat een overheidsbesluit wordt genomen.
- Door akkoord van de betrokkene neemt de kwaliteit toe
- Betrokkenen hebben een gegevensautoriteit nodig

2. Gegevens zijn wel/ niet beschikbaar voor breder gebruik binnen de overheid (relatie met doel 1)

(breder dan het oorspronkelijk doel waarvoor de gegevens zijn verzameld)

2. Gegevens zijn wel/niet beschikbaar voor breder gebruik binnen de overheid

Gegevens zijn niet breder beschikbaar binnen de overheid, tenzij…

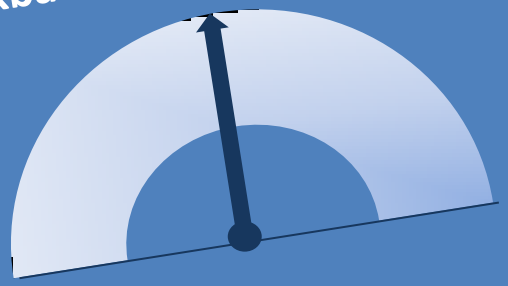

Gegevens zijn wel breder beschikbaar binnen de overheid, tenzij …

Nog geen uitspraak omdat:

- Onduidelijke argumenten aan beide kanten
- Less is more /select before you collect moet scherper geformuleerd worden.
- Breder delen is noodzakelijk, maar binnen welke randvoorwaarden (WRR rapport)?
- Conclusie: De Regieraad ziet graag op dit onderwerp een verdere discussie voordat er definitief een keuze wordt gemaakt.

…iselen: privacy en …keuzevrijheid

…veiligen.

- Stuwende beginselen: efficiency, effectiviteit en veiligheid.
- Het is onontkoombaar. Er komen steeds meer gegevens.
- Mits proportionaliteit en subsidiariteit geregeld zijn (zie principe 1)

3. Verantwoordelijkheid voor geoorloofd en correct (her)gebruik van gegevens ligt bij de houder/gebruiker van gegevens (relatie met doelen 1 en 3)

Gegevenshouder is verantwoordelijk voor

3. Verantwoordelijkheid voor geoorloofd en correct (her)gebruik van gegevens ligt bij de gebruiker van gegevens

Gegevenshouder is verantwoordelijk voor geoorloofd en correct gebruik

Gebruiker is verantwoordelijk voor geoorloofd en correct gebruik

Omdat

- verantwoordelijkheid over overheidsuitspraken bij uitvoerende domein ligt
- de houder na verstrekken geen zicht meer heeft en geen controle kan uitvoeren
- doelbinding vanuit het gebruik beargumenteerd moet worden.

Randvoorwaarden

- Actualiteit van gegevens moet bekend zijn bij de gebruiker
- Houder levert meta-data aan zodat gegevens juist gebruikt kunnen worden.
- Meldplicht datalekken
- Logging

… gegevens kunnen vertrouwelijk zijn. Alleen de gebruiker kan dat beoordelen.

- De huidige wijze van doelbinding is onhoudbaar met de toename van gegevens.

4. Al aanwezige gegevens dienen wel/niet verplicht gebruikt te worden door andere gebruikers (relatie met doelen 2 en 3)

Verplicht gebruik van aanwezige ge

4. Al aanwezige gegevens dienen waar mogelijk hergebruikt te worden door andere gebruikers, maar niet verplicht

Verplicht gebruik van aanwezige gegevens

Gebruiker bepaalt welke gegevens hij gebruikt

Omdat

- we geen wildgroei aan gegevens willen creëren.
- gegevens contextgevoelig zijn en kunnen niet altijd hergebruikt worden.
- visie 'gebruik gestuurd' niet samen kan gaan met verplicht gebruik.
- Overheid zich niet voor de gek laat houden

Randvoorwaarden

- Gegevens zijn vindbaar, bruikbaar en toegankelijk.
- Comply or explain bij niet-hergebruik
- Standaardiseren van begrippen waar kan.
- Nieuwe wetgeving toetsen aan aanwezige gegevens

...zelf duidelijk in gebruik. Die hoef je niet te verplichten. Het zullen er meer zijn dan de huidige authentieke gegevens.

De Regieraad heeft een lijst van korte en lange termijn producten verzameld die helpen bij het vernieuwen van het gegevenslandschap.

1. Gegevenskwaliteit

a) Kwaliteitsmeting en advies (basis)registraties (KT)
b) Kwaliteitsmechanisme (LT)

2. Regie op gegevens

a) Verkenning inzage-en correctierecht en gebruiks- en toestemmingsrecht (KT)
a) Implementatie inzage-en correctierecht en gebruiks- en toestemmingsrecht (LT)
a) Ervaring op doen met oplossingen zoals QiY en TrustTester, slimme informatieservices (KT/LT)

3. De ambtelijke professional op maat bediend

a) Vraagkant inventariseren, formuleren representatieve use cases en bijbehorende QoS niveaus (KT)
b) Gegevenscatalogus (KT/LT)

4. Gemeenschappelijke sturing en ondersteuning

a) Federatief kenniscentrum (Expertgroep) (KT)
b) Gegevensautoriteit (iAuthoriteit) (LT)
c) Gegevensberaad (LT)

Toelichting producten

De Regieraad heeft een lijst van korte en lange termijn producten verzameld die helpen bij het vernieuwen van het gegevenslandschap.

5. Behoorlijk gegevensgebruik

a) Overheidsbrede spelregels en standaarden uitwerken incl. informatieveiligheid (LT)
b) Verkenning van kaders en methodes voor juist gebruik van gegevens (bijv. voor profiling) (KT)
c) Verkenning op het anonimiseren (KT)
d) Verkenning naar implementaties van privacy by design (KT)
e) Standaarden voor archivering en informatievoorziening (KT)

6. Tweezijdige uitwisseling privaat/publiek

a) Inventarisatie vraagstukken bij gebruik van private gegevens en waarborgen kwaliteit (TTP) (KT)
b) Gebruik van private gegevens en waarborgen kwaliteit (TTP) (LT)

7. Technologische innovatie met de markt

a) Gestandaardiseerde platformen, samen met bedrijfsleven (LT)
b) Pilot OIN (KT)
c) Gegevenscloud (LT)

Toelichting producten

We adviseren de Regieraad om alle korte termijn producten te initiëren, deels gezamenlijk en deels met kleinere vertegenwoordiging.

1. Voorstel is om de korte termijn projecten met een gezamenlijk op te pakken. Twee daarvan zijn al gestart.

2. Voorstel is om de overige korte termijn projecten met kleinere vertegenwoordiging op te pakken op basis van cases. Voorbeelden zijn WoonConnect en Werk & Inkomen.

	Policy lab LH	Woon Connect	Casus 3	Casus 4
Wat	Regie op gegevens voor 200 klanten loonaangifteketen	Combinatie publieke en private gegevens	.....	.....
Met wie	Team Regie op Gegevens	I&M, Eindhoven, De Twee Snoeken.	.....	.....
Helpt concreet te maken	Betrokkene heeft recht op inzage, correctie, toestemming en gebruik	Verantwoordelijkheid gebruik ligt bij gebruiker	.....	.....
Bijhorend product	2a, 2a2 en 2b	6a en 6b	.....	.....
Draagt bij aan doel	Toegankelijkheid en transparantie.	Toegankelijkheid en transparantie	.....	.....

De benodigde capaciteit voor de projecten zal per organisatieonderdeel beperkt zijn, voor de overige projecten willen we dit in opstartfase bepalen a.h.v. het ambitieniveau.

Veranderaanpak

- Het plan is van ons allen
- Gelijkwaardige samenwerking: ieder heeft zijn rol
- Veranderingen zo laag mogelijk in de organisatie
- Kleine stapjes & scenario-denken: de wereld verandert continu
- Experimenteren
- Het effect staat voorop: concrete resultaten
- We borgen ook de continuïteit
- Voorbereidende en ‘altijd goed’ acties in 2016
- Grotere lijnen voor regeerperiode 2017 – 2021
- Eerst inhoud en dan financiën
- Samen met de maatschappij

Bijlagen

Disclaimers

M.b.t. Uitwerkte resultaten/probleemanalyse

Dit zijn slides met voorbeelden, trends en problemen opgehaald uit de Kennis- & toetsgroep, media en gesprekken en sessies. Hiermee willen wij wat gevoel geven bij wat er speelt in de maatschappij op het gebied van gegevens en digitalisering. Dit is niet een totaal beeld maar slecht een aantal highlights.

Het zou toch mooi zijn als we in 2021…

…onze Basisregistraties hebben doorontwikkeld naar een stelsel van Overheidsgegevens. In dit stelsel zijn overheidsgegevens goed vindbaar, bruikbaar en toegankelijk voor zowel de overheid als de samenleving en waarbij de toegang tot vertrouwelijke gegevens gecontroleerd plaatsvindt. In dit stelsel richten we ons op het (her)gebruik van gegevens en niet op het huidige aanbod van gegevens.

Als overheid zijn wij transparant over het gebruik van gegevens, in het bijzonder naar de burgers, bedrijven en instellingen die het betreft, tenzij de situatie dit niet toelaat (in het geval van handhaving en fraudebestrijding). Waar mogelijk willen we burgers, bedrijven en instellingen regie laten voeren op de gegevens die op hen betrekking hebben.

De kwaliteit van overheidsgegevens is voor iedereen duidelijk en wordt voortdurend afgestemd op het diverse gebruik ervan.

De overheid maakt, waar mogelijk, gebruik van gegevens die reeds in de maatschappij beschikbaar zijn, waardoor zij het zelf inwinnen van gegevens kan beperken tot dat wat voor een zorgvuldig handelende overheid noodzakelijk is.

De overheid zet standaarden, zodat zijn in samenwerking met de markt gebruik kan maken van moderne technologische platformen voor ontsluiting van en toegang tot publieke en private, open en gevoelige gegevens.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
1a) Kwaliteitsmeting en advies (basis)registraties	Korte termijn / Periodiek	Bemensing en kosten zijn voor het onderzoek naar de basisregistraties voor 2016 geregeld. Onderzoek loopt.	Jaarlijks wordt de kwaliteit gemeten en mogelijke kwaliteitstekorten geagendeerd om op te lossen. Hierdoor sluit de kwaliteit van gegevens in de registraties aan op het gebruik. Het gaat om het meten van de kwaliteit van het stelsel op basis van vergelijkingen van gegevens uit de (basis)registraties. Voor de korte termijn focus op de basisregistraties, op de lange termijn zou deze mogelijk kunnen worden uitgebreid met andere registraties.
1b) Kwaliteitsmechanisme	Lange termijn	N.t.b.	Er is een integraal kwaliteitsmechanisme om de kwaliteit van gegevens van het gegevenslandschap te borgen. Hierdoor sluit de kwaliteit van gegevens in de registraties aan op het gebruik. Het kwaliteitsmechanisme bestaat uit een vergelijkbaar meetsysteem over de registers heen waarbij rekening wordt gehouden met verschillende typen gebruik. Vanzelfsprekend wordt gebruik gemaakt van al aanwezige interne en externe kwaliteitsmetingen.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
2a) Verkenning inzage-en correctierecht en gebruiks- en toestemmingsrecht	Korte termijn	Benodigde bemensing: kennis vanuit de verschillende organisatie-onderdelen en centrale coördinatie. Out-of-pocket: PM.	Een inventarisatie hoe inzage-en correctierecht en gebruiks- en toestemmingsrecht is of wordt geregeld binnen de verschillende overheidsorganisaties. Onderzocht wordt welke generieke elementen gebruikt kunnen worden om tot het juiste kwaliteitsniveau te komen.
2b) Implementatie inzage- en correctierecht en gebruiks- en toestemmingsrecht	Lange termijn	N.t.b.	Bij wet is geregeld wanneer de burger/bedrijf inzage-en correctierecht en gebruiks- en toestemmingsrecht heeft. Daarbij zijn alle mechanismen binnen de overheid ingevoerd om aan deze wet te voldoen.
2c) Ervaring op doen met oplossingen zoals QIY en TrustTester, slimme informatieservices	Korte termijn / lange termijn	Project Regie op Gegevens. Via Regieraad Dienstverlening	De overheid maakt gebruik van slimme informatieservices om burgers/bedrijven regie te geven over eigen gegevens en lopende zaken, de professional op maat te bedienen en om privacy en keuzevrijheid te waarborgen. Deze informatieservices worden gerealiseerd met een stelsel dat gebruik kan maken van producten als QiY, Trustester, specifieke informatieservices.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
3a) Vraagkant inventariseren, formuleren representatieve use cases en bijbehorende QoS niveaus	Korte termijn	Benodigde bemensing: kennis vanuit de verschillende organisatieonderdelen en centrale coördinatie. Out-of-pocket: PM.	De ambtelijke professional wordt in zijn gegevensbehoefte op maat bediend. Vanuit de visie dat de focus op het gebruik komt te liggen en vooraf niet altijd het gebruik is vast te stellen, dienen we te inventariseren welke typen van gebruik en bijbehorende kwaliteitsniveaus (QoS) gewenst kunnen zijn. De inventarisatie helpt de gegevensbeheerders bij het vaststellen welke QoS zij moeten gaan leveren.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
3b) Gegevenscatalogus	Korte termijn / lange termijn	Project Gegevenscatalogus, BZK	De professional weet waar hij de benodigde gegevens met bijbehorende metadata en betekenis kan vinden, waardoor herbruikbaarheid wordt gestimuleerd. De catalogus ondersteunt het uitgangspunt: hergebruik van al aanwezige gegevens en daarmee eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik. Door afspraken te maken over het toepassen van de juiste standaarden (linked data en daaraan gerelateerde standaarden) en over het ter beschikking stellen van de juiste metadata (die vaak al beschikbaar zijn) kunnen gegevens eenvoudig worden ontsloten via de catalogus. Door het standaardiseren op linked data kunnen sectoren dezelfde of additionele gegevens naar eigen behoefte ontsluiten. Er worden afspraken gemaakt over een minimale set van metagegevens die alle registraties ter beschikking zullen stellen. We starten met het besluiten over de toe te passen standaarden en het traject om met registerhouders afspraken te maken over het ter beschikking stellen van de data, te beginnen met de 146 sectorregisters. Ook zullen afspraken worden gemaakt over minimale generieke set aan metagegevens. In een vervolgstap zullen we de catalogus verder uitbreiden met specifieke registers.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
4a) Federatief kenniscentrum (Expertgroep)	Korte termijn	Bemensing: experts uit eigen organisatie (op afroep, gebruik makend van al aanwezige groepen/sectoren) en centrale kennis en coördinatie. Out-of-pocket: 50 k euro voor website, communicatie, etc.	Overheden gaan effectiever en efficiënter en behoorlijk om met gegevens indien kennis over (gebruik van) gegevens beschikbaar is. Door een federatief kenniscentrum kunnen alle vragen rond gegevens op een centrale plek gesteld worden en daarna doorgestuurd worden naar de juiste deskundigen/sectoren. Hierbij worden bestaande expertgroepen aan elkaar verbonden.
4b) Gegevensautoriteit (iAuthoriteit)	Lange termijn	N.t.b.	'... Accountability van de iOverheid moeten van een duidelijk 'adres' worden voorzien. Er dient daarom voor burgers ... een autoriteit waar de accountability wordt belegd' (WRR rapport). Een functie die ervoor moet zorgen dat misrepresentaties van burgers in de backoffice en overige systemen daadwerkelijk worden gecorrigeerd. Een centrale functie voor de burgers is nodig die aansluit op de huidige decentrale gegevensgovernance.
4c) Gegevensberaad	Lange termijn	N.t.b.	De set van stelselafspraken m.b.t. transparantie, accountability, kwaliteit, QoS, e.d (zoals benoemd bij 6) worden bestuurd door een Gegevensberaad. Het Gegevensberaad stelt afspraken vast, controleert de uitvoering daarvan en is de onafhankelijke besluitvormende partij indien er geschillen zijn.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
5a) Overheidsbrede spelregels en standaarden uitwerken incl. informatieveiligheid	Lange termijn	N.t.b.	De stelselafspraken basisregistraties worden uitgebreid tot een nieuwe set van stelselafspraken overheidsgegevens waarin normen en standaarden voor kwaliteit, toegankelijkheid en transparantie overheidsgegevens worden vastgelegd. Deze stelselafspraken sturen op de uitganspunten van het gegevenslandschap waarin breder gebruik centraal staat mét borging van privacy en informatieveiligheid en op de toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur op de werkwijze van de iOverheid. Hiermee beschrijven we het gegevenslandschap, waardoor het gegevenslandschap zich in dezelfde richting kan door ontwikkelen bij de verschillende overheidsorganisaties.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
5b) Verkenning van kaders en methodes voor juist gebruik van gegevens (bijv. voor profilering)	Korte termijn	Benodigde bemensing: kennis vanuit de verschillende organisatieonderdelen en centrale coördinatie. Out-of-pocket: PM.	Gegevens worden door de gebruiker (ambtelijke professional/burger/bedrijf) goed ingezet voor het juiste doel. Dit doel kan bijv. dienstverlening, handhaving of profilering zijn. Vanwege de visie dat we het gebruik van gegevens centraal stellen, dient de gebruiker ook hulp te krijgen bij het vinden van gegevens, het kennen van de juridische kaders, en methodes voor analyse. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan het toepassen van de principes van proportionaliteit en subsidiariteit en/of het komen tot de juiste methodes van profilering.
5c) Verkenning op het anonimiseren	Korte termijn	Benodigde bemensing: kennis vanuit de verschillende organisatieonderdelen en centrale coördinatie. Out-of-pocket: PM.	Er is een gemeenschappelijke methode voor het anonimiseren van gegevens. De verkenning moet een eerste beeld vormen van welke vormen van anonimiseren worden toegepast en in welke mate privacy risico's hiermee worden ingeperkt.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
5d) Verkenning naar implementaties van privacy by design	Korte termijn	Benodigde bemensing: kennis vanuit de verschillende organisatieonderdelen en centrale coördinatie. Out-of-pocket: PM.	Privacy van burgers en bedrijven willen we als overheid bewaken. Verkend wordt of privacy by design een effectieve methode hiervoor is die ook nodig is wanneer breder gebruik van gegevens mogelijk wordt gemaakt. Doordat we vooraf niet altijd weten hoe gegevens gebruikt gaan worden, dient bij het creëren van gegevens de privacy meteen meegenomen te worden: Privacy by design. Bij de verkenning onderzoeken we alle kennis en ervaring die hierin is opgedaan zodat deze overheidsbreed hergebruikt kan worden.
5e. Standaarden voor archivering en informatievoorziening	Korte termijn	N.t.b.	Het recht op inzage van in het verleden gebruikte informatie (Ihkv archiefwet) wordt vormgegeven middels standaarden die informatie (duurzaam) toegankelijk maakt. Hiertoe wordt verkend of de archiefwet en/of de Awb aangepast dient te worden en welke consequenties dit heeft voor de inrichting van werkprocessen en de manier waarop daar uitvoering aan wordt gegeven.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
6a) Inventarisatie vraagstukken bij gebruik van private gegevens en waarborgen kwaliteit (TTP)	Korte termijn	Benodigde bemensing: kennis vanuit de verschillende organisatieonderdelen en centrale coördinatie. Out-of-pocket: PM.	De overheid wil ook gebruik maken van private gegevens. Hiervoor wordt eerst verkend wat de vraagstukken zijn die opkomen wanneer publieke en private gegevens met elkaar gecombineerd worden in een dienst.
6b) Gebruik van private gegevens en waarborgen kwaliteit (TTP)	Lange termijn	N.t.b.	De overheid kent een keurmerk toe aan betrouwbare private gegevensleveranciers net als voor overheidsgegevenshouders. Dit bevordert de tweezijdige uitwisseling van gegevens tussen maatschappij en overheid. We doen dit door met private partijen afspraken te maken over de kwaliteitscriteria en binnen de overheid deze partijen te promoten bij relevante onderdelen.

Toelichting producten

Producten	Termijn	Bemensing	Toelichting
7a) Gestandaardiseerde platformen, samen met bedrijfsleven	Lange termijn	N.t.b.	Het toekomstig gegevenslandschap kan alleen gerealiseerd worden indien ook standaard technologische voorzieningen beschikbaar zijn. De overheid wil deze technologische voorzieningen in samenwerking met het bedrijfsleven realiseren. Verkend wordt hoe overheden gestimuleerd kunnen worden om samenwerkings-verbanden aan te gaan met het bedrijfsleven met als doel om publiek en private gegevens te ontsluiten voor zowel economische als maatschappelijke diensten. Eventuele knelpunten (juridisch, bestuurscultuur) worden weggenomen.
7b) Pilot OIN	Korte termijn	N.t.b. Nog reactie van Simone / Peter (Anders PM)	We willen een verkenning richting een gegevenscloud. Dit doen we door een pilot uit te proberen met de gegevens set OIN en deze beschikbaar te stellen binnen en buiten de overheid.
7c) Gegevenscloud	Lange termijn	N.t.b. Nog reactie van Simone / Peter (Anders PM)	De overheid maakt gebruik van cloud technologie om het gegevenslandschap te kunnen ondersteunen.

…de huidige problemen oplossen en kansen benutten

- Effectievere en efficientere overheid
- Economische groei
- Maatschappelijke meerwaarde
- Democratische waarde
- Netwerksamenleving

en daarmee bijdrage[1] leveren aan de maatschappij.

[1] : om al deze resultaten te bereiken zullen soms ook andere zaken geregeld moeten worden, zoals Idensys, portal-omgevingen en andere voorzieningen.

Effectievere en efficiëntere overheid

De overheid voert haar taken met minder mensen en middelen, op een moderne en betere manier uit.

Ondanks een jaarlijkse groei van gegevens van 40% (IDC) hebben we binnen de overheid van de > 30.000 registers maar een beperkt aantal registers in bepaalde mate ontsloten (12 BRS en 147 Sector). Hierdoor zijn we minder effectief.

De doorlooptijd om een nieuw register beschikbaar te stellen is ± 1,5 jaar. Kosten hiervoor zijn gemiddeld. 50 mln. Doorlooptijd en kosten kunnen om laag bij eenduidige afspraken.

Rondpompen (oneigenlijke) gegevens doordat we niet kunnen ontsluiten aan de bron. Geschatte aantal kopieën > 1.000 met allerlei fouten tot gevolg.

Man na 20 jaar opnieuw slachtoffer van persoonsverwisseling.

Gürsoy kwam twintig jaar geleden in Nederland wonen. Door een administratieve fout zien instanties hem aan voor de notoire wanbetaler Mustafa Gürsoy. Die heeft dezelfde achternaam, dezelfde geboortestreek en dezelfde geboortedatum. Het gevolg: dikke stapels rekeningen op de keukentafel en regelmatig staan deurwaarders voor de deur.

Effectievere en efficiëntere overheid

Bij meer domeinen lopen er projecten om op basis van gegevens effectiever e/o efficiënter te kunnen werken. Voorbeelden zijn de Belastingdienst met de broedkamer (meer opbrengst en 350 fte) en Laan van de Leefomgeving (82 miljoen.). Ook beleid kan verbeterd worden (SGO3).

Economische groei

Nieuwe verdienmogelijkheden en vergroting winstgevendheid

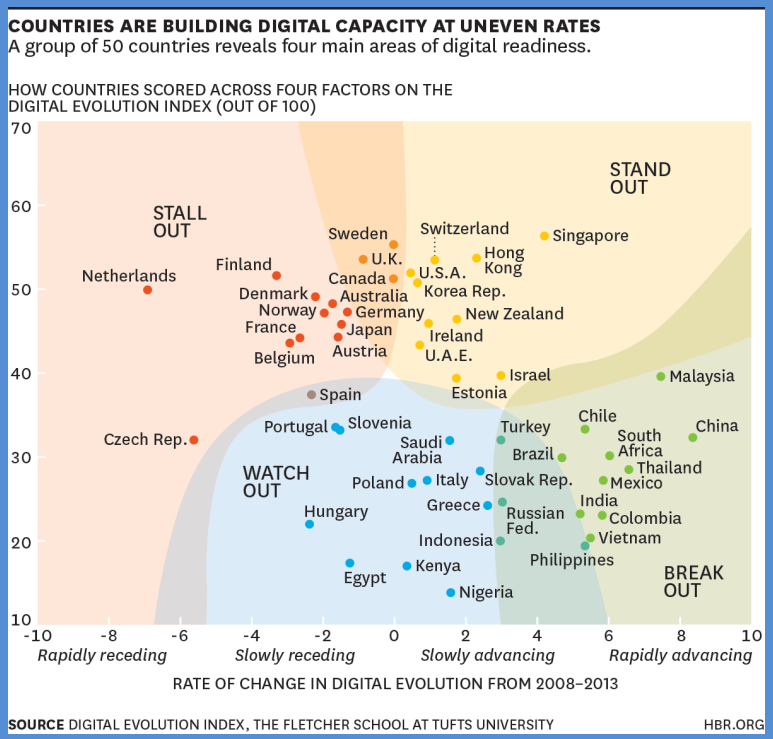

Mark Bressers (EZ): "'Aan de top zitten, betekent niet dat je daar vanzelf ook blijft. Dus we moeten blijven investeren om ervoor te zorgen dat ict, liefst nog meer dan nu, bijdraagt aan groei, werkgelegenheid en het verdien-vermogen van Nederland, maar ook aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan"

Neelie Kroes: "'We zijn te bescheiden in Nederland. We hebben goud in handen maar weten dat niet uit te bouwen. We pakken het met twee linkerhanden aan"

De staat Florida heeft 600 miljoen dollar verdiend in 2010 met het verkopen van informatie over voertuigen.

BCG - The value of our digital identity (nov.2012) : Om de waarde van gegevens te kapitaliseren moet de overheid zorgen voor een systeem waarin verantwoordelijkheid, transpiratie en regie op gegevens is ingeregeld. ("The combined total digital identity value could amount to roughly 8% of EU-27 GDP)

Maatschappelijke meerwaarde

Het versterken van de sociale welvaart zoals in de zorg, onderwijs, mobiliteit en wetenschap

Om maatschappelijke meerwaarde te kunnen leveren en te sturen op een participatie samenleving zijn open data initiatieven van belang. Nederland scoort laag ten opzichte van andere landen, waardoor maatschappij haar rol niet kan pakken.

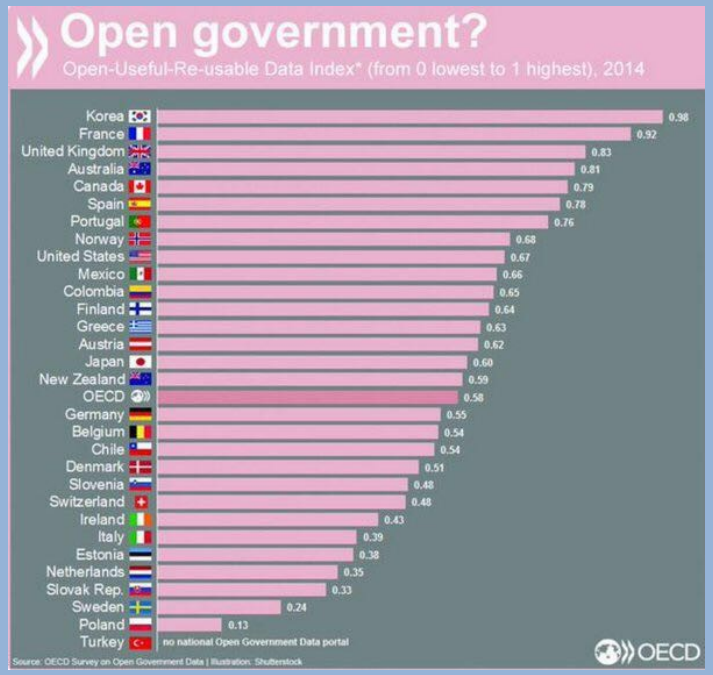

Casus MH 17 Bellingcat

Het onderzoekplatform van burger-journalisten Bellingcat publiceert vandaag nieuwe gegevens van mogelijke daders achter het neerhalen van MH17. Het schermt met de identiteit van mogelijke leden van de BUK-bemanning. Het onderzoeksplatform geeft zelf aan te geven te werken volgens het principe van de plausibele hypothese. Het resultaat is een rapport vol hypotheses en aannames. Bellingcate heeft het onderzoeksrapport overgedragen aan het joint investigation team.

De maatschappij zit in een 7 x 24 uur economie. Onze gegevensbronnen hebben vaak een Quality of Service van 5 x 7 uur.

Versterken democratisch waarde

Het toepassen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur op het gegevenslandschap

Burgers en bedrijven dreigen een betere informatiepositie te krijgen met o.a. Google & WhatsApp dan de overheid. Geloofwaardigheid en legitimiteit van de overheid in het geding.

We moeten gaan voldoen aan de Europese wetgeving: General Data Protection Regulation. Echter we hebben de huidige wetgeving met inzage en correctierecht nauwelijks nog geïmplementeerd.

Maar één keer gegevens uitvragen en de juiste gegevens van burgers en bedrijven bijhouden.

Meer dan 200 agenten keken uit nieuwsgierigheid het dossier van een bekende voetballer in. Zij werden meteen ter verantwoording geroepen dankzij traceerbaarheid. Hebben we hiermee al het oneigenlijk gebruik in beeld?

Digitaal Doolhof:
in de problemen door gemeente en de Belastingdienst

Gemeente krijgt foute inschrijving niet uit eigen systeem waardoor burger toeslagen misloopt en hierdoor rekeningen niet kan betalen. Burger is nu beland in de schuldsanering. Bovendien kan zij privacy gevoelige gegevens van haar zogenaamde Roemeense "partner" inzien en vise versa. Gemeente en Belastingdienst erkennen het probleem maar kunnen het niet oplossen. Is de gang naar de rechter de enige oplossing?

NRC: De Dordtse wobber blijft toeslaan.
De gemeente is nu al meer dan een miljoen euro kwijt aan de eerste 1050 WOB-verzoeken van de beloofde 3.9 miljoen.

Vergroten netwerksamenleving

Nieuwe koppelingen en synergie tussen overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties

De gemeente Rotterdam en gemeente Boxtel experimenteren met het **platform QIY** en geeft burgers zo de mogelijkheid om zelf regie te voeren over eigen gegevens zowel richting publieke als private partijen

Capgemini Trends 2016:
"Met alle mogelijkheden en beloftes rond Big Data, moeten organisaties hun gegevenslandschap herontwerpen om hier mee om te kunnen gaan. "

Gemeente Eindhoven participeert in een privaat initiatief: Woonconnect. De bebouwde omgevi[illegible] kaart gebracht waardoor huizenbezitters, coöperaties, de bouwsector en de overheden waardoor diverse partijen toegang hebben tot data over de omgeving. Nieuwe woon-zorgcombinaties ontstaan. Vergunningaanvragen versimpelen etc.

Bundeling ongevalscijfers van diverse instanties belangrijk

Jaarlijks zijn er zo'n 1,3 miljoen verkeersongevallen. Wat doen `ze' met die cijfers? Vanuit het idee: "Eenmaal vastgelegd, meervoudig gebruikt" is het KREVIN-project gestart, waarbij het de bedoeling is uiteindelijk zoveel mogelijk verschillende bronbestanden van verschillende instanties, voorlopig eenmaal per jaar aan elkaar te koppelen en daarmee een zo compleet mogelijk beeld van de verkeersveiligheids-situatie op te bouwen. Door middel van het KREVIN-project kunnen aanleverende instanties zoals politie, ambulance, brandweer en de wegbeheerders samen over elkaars gegevens beschikken.

1. De betrokkene heeft wel/niet inzage-, correctie-, gebruiks- en toestemmingsrecht (relatie met doelen 2 en 3)

(de betrokkene is de natuurlijke of niet-natuurlijke persoon waar de gegevens over gaan)

Betrokkenen hebben nooit rechten.

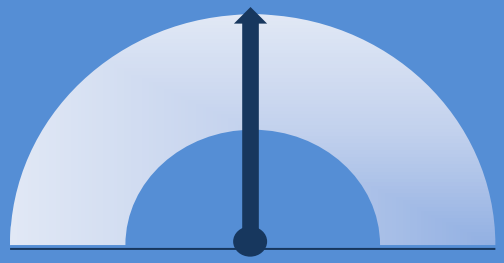

Betrokkenen hebben altijd alle rechten.

- De overheid heeft de gegevens verzameld en heeft geen enkele verplichting richting betrokkenen.
- Alleen de uitkomst van het proces is voor betrokkenen relevant, niet de gebruikte gegevens.
- Bepaalde gegevens zijn formele besluiten en daarom niet te corrigeren door de betrokkene.
- De betrokkene is niet in staat het proces en de gebruikte gegevens te begrijpen, alleen het resultaat.

- Het zijn gegevens over en in bepaalde gevallen ook aangeleverd door de betrokkenen.
- Transparantie is cruciaal voor het vertrouwen in het handelen van de overheid.
- Gegevens zijn altijd enigzins onbetrouwbaar. Daarom moeten betrokkenen inspraak hebben voordat een overheidsbesluit wordt genomen.
- Door akkoord van de betrokkene neemt de kwaliteit toe
- Betrokkenen hebben een gegevensautoriteit nodig

2. Gegevens zijn wel/ niet beschikbaar voor breder gebruik binnen de overheid (relatie met doel 1)

(breder dan het oorspronkelijk doel waarvoor de gegevens zijn verzameld)

Gegevens zijn niet breder beschikbaar binnen de overheid, tenzij…

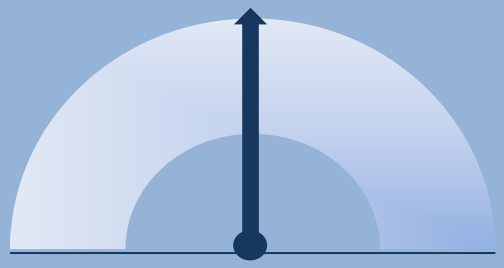

Gegevens zijn wel breder beschikbaar binnen de overheid, tenzij …

- Gegevens zijn volgens de wet alleen beschikbaar voor het doel waarvoor ze zijn ingewonnen.
- Bij het ontsluiten van gegevens is alleen rekening gehouden met het beoogde gebruik door de houder en wettelijk aangewezen gebruikers
- Less is More. Meer beschikbare data leidt tot meer misbruik.
- Verankerende beginselen: privacy en keuzevrijheid

- Gegevens zijn per definitie voor hergebruik beschikbaar en dat is meer dan de basisregistraties.
- Europese wetgeving geeft binnen de overheid juist meer ruimte voor gebruik van gegevens.
- Gegevens kun je nu op element-niveau beveiligen.
- Stuwende beginselen: efficiency, effectiviteit en veiligheid.
- Het is onontkoombaar. Er komen steeds meer gegevens.
- Mits proportionaliteit en subsidiariteit geregeld zijn (zie principe 1)

3. Verantwoordelijkheid voor geoorloofd en correct (her)gebruik van gegevens ligt bij de houder/gebruiker van gegevens (relatie met doelen 1 en 3)

Gegevenshouder is verantwoordelijk voor geoorloofd en correct gebruik

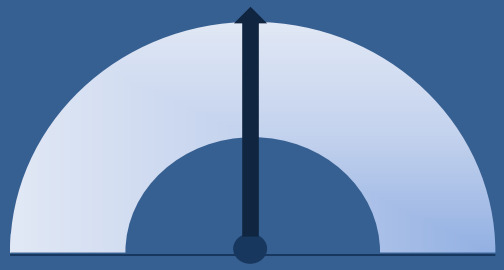

Gebruiker is verantwoordelijk voor geoorloofd en correct gebruik

- In de huidige wetgeving ligt de verantwoordelijkheid voor borging van de beginselen bij houders.
- De gebruiker kan verantwoordelijkheid niet nemen, omdat hij de context van gegeven niet kent.
- Vertrouwelijkheid van gegevens dient ten alle tijden geborgd te worden door de houder.

- Een minister moet zich verantwoorden over zijn domein en niet de houder van de gebruikte gegevens.
- Gebruikers dienen zich aan de afspraken te houden en zijn daar op aanspreekbaar.
- Combinaties van gegevens kunnen vertrouwelijk zijn. Alleen de gebruiker kan dat beoordelen.
- De huidige wijze van doelbinding is onhoudbaar met de toename van gegevens.

4. Al aanwezige gegevens dienen wel/niet verplicht gebruikt te worden door andere gebruikers (relatie met doelen 2 en 3)

Verplicht gebruik van aanwezige gegevens

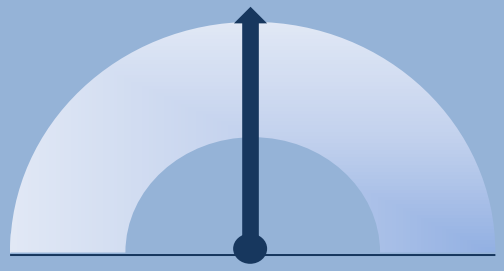

Gebruiker bepaalt welke gegevens hij gebruikt

- Beperking van wildgroei aan gegevens met (bijna) dezelfde betekenis.
- Lagere regeldruk: eenmalige uitvraag en meervoudig gebruik.
- Voor de basisregistraties is dit nu al de regel.
- Er zijn authentieke (met name identificerende) gegevens die cruciaal zijn in functioneren als één overheid.
- Er mogen binnen de overheid niet meerdere waarheden worden gehanteerd.

- Gegevens zijn altijd context-gerelateerd en verplicht gebruik vaak niet realistisch. Alleen de gebruiker kan dat bepalen.
- Toekomstig gebruik van gegevens is nu niet vast te stellen en kan je dus niet vooraf opleggen.
- De voor één overheid essentiële gegevens worden vanzelf duidelijk in gebruik. Die hoef je niet te verplichten. Het zullen er meer zijn dan de huidige authentieke gegevens.